

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2013-12-11
Meddelad i
Linköping

Mål nr
8029-11
Enhet 1

KLAGANDE

Kristinehamns Elnät AB, 556526-5195
Varnumsleden 1
681 93 Kristinehamn

MOTPART

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna

ÖVERKLAGAT BESLUT

Energimarknadsinspektionens beslut den 28 oktober 2011, se bilaga 1
(utan i beslutet angivna bilagor)

SAKEN

Normnivå på kvaliteten i nätverksamheten för tillsynsperioden 2012–2015
vid fastställande av intäktsram enligt ellagen (1997:857)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Kristinehamns Elnät AB:s överklagande och fastställer, avseende redovisningsområde REL00098, att normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator för tillsynsperioden 2012–2015 ska fastställas till följande nivåer.

- a) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIDI) 19,49 min.
 - b) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIDI) 42,30 min.
 - c) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIFI) 0,12 st.
 - d) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIFI) 0,80 st.
-

Dok.Id 119879

Postadress
Box 406
581 04 Linköping

Besöksadress
Brigadgatan 3

Telefon
013-25 11 00

E-post:
forvaltningsratten@linkoping.dom.se

Telefax
013-25 11 40

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Kristinehamns Elnät AB bedriver elnätsverksamhet, redovisningsområde REL00098. Kristinehamns Elnät AB begärde i förslag till intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015 att avbrottsstatistiken för 2010 skulle ligga till grund för kvalitetsbedömningen. Orsaken till begäran var att avbrottsrapporteringen för åren 2006–2009 var bristfällig, eftersom det delvis saknades uppgifter om inträffade avbrott.

Energimarknadsinspektionen fattade den 28 oktober 2011 beslut om intäktsram för den aktuella tillsynsperioden. I den fråga som nu är aktuell fastställde Energimarknadsinspektionen normnivån på kvaliteten i nätverksamheten efter faktiskt utfall av rapporterad avbrottsdata under perioden 2006–2009.

YRKANDEN

Kristinehamns Elnät AB har överklagat beslutet i den del det avser normnivån på kvaliteten i nätverksamheten. Kristinehamns Elnät AB yrkar att normnivån för respektive kvalitetsindikator fastställs till följande nivåer.

- a) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIDI) 19,49 min.
- b) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIDI) 42,30 min.
- c) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIFI) 0,12 st.
- d) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIFI) 0,80 st.

Kristinehamns Elnät AB har till stöd för sin talan åberopat sammanställning av registrerade avbrott 2006–2011 samt handlingar med nyckeltal för driftavbrott avseende 2010, 2011 och 2012.

Energimarknadsinspektionen bestrider bifall till Kristinehamns Elnät AB:s yrkande men medger att normnivån för kvaliteten ändras och fastställs till följande nivåer.

- a) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIDI) 10,00 min.
- b) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIDI) 25 min.
- c) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIFI) 0,06 st.
- d) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIFI) 0,40 st.

VAD PARTERNA ANFÖRT

Kristinehamns Elnät AB

Rapporteringen för åren 2006–2009 är mycket bristfällig. Bristerna består i att det delvis saknas uppgifter om inträffade avbrott. Bristerna i företagens rapporteringsrutin orsakade missförstånd vid rapporteringen av framför allt de aviserade avbrotten. År 2008 rapporterades enbart 11 aviserade avbrott jämfört med 206 aviserade avbrott år 2011, vilket kan anses som normalt. Det totala antalet rapporterade avbrott var 91 stycken år 2006, 84 stycken år 2007, 53 stycken år 2008 och 182 stycken år 2009. Rutinerna sågs över under 2009 och renderade i en tillförlitligare rapportering från och med 2010. År 2010 rapporterades 271 avbrott och 2011 rapporterades 314 avbrott. Den inrapporterade statistiken för 2010 stämmer väl överens med verkligheten och ska därmed ligga till grund för kvalitetsbedömningen.

Energimarknadsinspektionens medgivande innebär en halvering av de värden som yrkats utan någon som helst grund mer än att risken för att värdet skulle hamna för högt. Kristinehamn Elnät AB har sammanställt statistiken från åren 2010–2012 och räknat fram genomsnittsvärden enligt följande.

- a) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIDI) 20,03 min.
- b) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIDI) 37,80 min.
- c) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIFI) 0,473 st.
- d) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIFI) 1,084 st.

Energimarknadsinspektionen

Som utgångspunkt är det rimligt att utgå från att nätföretagets egna rapporterade uppgifter är korrekta. Något annat är orimligt, eftersom det skulle innebära att Energimarknadsinspektionen utgår från att företaget inte har följt gällande regler. För att detta antagande ska frångås bör det därför krävas att det tydligt framgår av omständigheterna att rapporteringen inte är korrekt och att det saknas uppgifter om avbrott.

Med anledning av de uppgifter Kristinehamns Elnät AB har lämnat får det anses visat att företagets rapportering av uppgifter för den aktuella perioden, åren 2006–2009, har varit bristfällig och att bristerna varit sådana att det finns skäl att göra en uppskattning enligt vad som anges i Energimarknadsinspektionens föreskrifter.

Kristinehamns Elnät AB:s förslag är att 2010 års inrapporterade statistiska användas som grund för beräkningen. Att enbart utgå från ett år, är emellertid ett avsteg från metoden som utgår från ett genomsnitt på fyra år, eftersom avbrottsstatistik varierar från år till år. Enbart ett års värde är således inte representativt och kan inte anses vara en skälig uppskattning. Det finns inte heller något som säger att värdena för 2010 är desamma som för åren 2006–2009. Värdet för år 2010 kan dock ha en viss betydelse vid en uppskattning.

Vid en uppskattning av antalet avbrott för åren 2006–2009 är det rimligt att ta hänsyn till att orsaken till felaktigheterna är företagets bristfälliga rutiner. Eftersom det saknas objektiva faktorer att ta hänsyn till, förutom följande års rapportering, är det vid uppskattningen rimligt att ha som utgångspunkt att normvärdet inte ska hamna för högt. Risken för fel i normnivån bör belasta nätföretaget, inte dess kunder. Mot bakgrund av detta och med beaktande av rapporteringen för åren 2006–2009 och rapporteringen avseende 2010 medges att normnivån ändras på det sätt som framgår av Energimarknadsinspektionens inställning.

RÄTTSLIG REGLERING

Av 5 kap. 7 § första stycket ellagen framgår att när intäktsramen bestäms ska hänsyn tas till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. En sådan bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen. Enligt paragrafens andra stycke ska vid bedömningen ett avbrott i överföringen av el beaktas i den utsträckning avbrottet inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 §.

Ytterligare bestämmelser om kvaliteten i nätverksamheten finns i Energi- marknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamhet vid fastställande av intäktsram. Av 4 kap. 1 § framgår att en normnivå på kvaliteten för tillsynsperioden ska fastställas enligt 3 och 6 §§. Bedömningen sker utifrån uppgifter om de avbrott som inträffat under de fyra kalenderår som infaller två år innan en tillsynsperiod börjar. Avbrott som är orsakade av en händelse utanför redovisningsenheten omfattas inte. Om det helt eller delvis saknas uppgift om inträffade avbrott, eller om det föreligger synnerliga skäl, får uppgifter om inträffade avbrott i stället uppskattas efter vad som är skäligt i det enskilda fallet. Vad gäller innehavare av nätkoncession för område följer av 4 kap. 3 och 4 §§ att normnivån på kvaliteten för tillsynsperioden utgörs av normvärden för respektive kvalitetsindikator, vilka motsvaras av indikatorns fyra årliga avbrottsvärden som adderas och därefter divideras med fyra.

FÖRVALTNINGSRÄTTENS BEDÖMNING

Energimarknadsinspektionen har i det överklagade beslutet fastställt normnivån på kvaliteten i nätverksamheten efter faktiskt utfall av rapporterad avbrottsdata under perioden 2006–2009.

Av de uppgifter som Kristinehamns Elnät AB har lämnat framgår att antalet rapporterade avbrott är betydligt lägre under åren 2006–2009 jämfört med åren 2010 och 2011. Kristinehamns Elnät AB har förklarat att skillnaden beror på att avbrottsrapporteringen för åren 2006–2009 varit mycket bristfällig men att nya rutiner införts och att rapportering från och med 2010 är tillförlitlig. Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta dessa uppgifter. Energimarknadsinspektionen har numera också medgett att det finns skäl att göra en uppskattning enligt vad som anges i myndighetens föreskrifter. Vad som kommit fram medför enligt förvaltningsrätten att Kristinehamns Elnät AB har gjort sannolikt att det delvis saknas uppgifter om inträffade avbrott under åren 2006–2009. Uppgifter om inträffade avbrott ska därmed uppskattas efter vad som är skäligt.

Fråga är då hur uppgifter om inträffade avbrott skäligen ska uppskattas. Kristinehamns Elnät AB har anfört att 2010 års inrapporterade avbrottsdata stämmer väl överens med verkligheten och därför ska ligga till grund för kvalitetsbedömningen. Energimarknadsinspektionen anser inte att det är representativt att endast utgå från ett enda års värde men att 2010 års uppgifter kan ha en viss betydelse vid uppskattningen. Energimarknadsinspektionen har vidare medgett att kvalitetsindikatorerna fastställs till högre värden än vad som följer av det överklagade beslutet. Förvaltningsrätten konstaterar dock att Energimarknadsinspektionen inte angett hur myndigheten har uppskattat uppgifter om inträffade avbrott eller

vilka uppgifter som ligger till grund för de medgivna kvalitetsindikatorerna.

Förvaltningsrätten finner att annat inte har kommit fram än att 2010 års uppgifter stämmer tillräckligt bra överens med verkligheten. Även om metoden för beräkning av kvalitetsindikatorerna som huvudregel utgår från ett genomsnitt på fyra år anser förvaltningsrätten att det inte finns något hinder mot att utgå från endast ett år. Kristinehamns Elnät AB har lämnat uppgifter om inträffade avbrott från senare år som ger stöd för att en skälighetsbedömning utifrån 2010 års uppgifter inte blir för högt uppskattad. Mot denna bakgrund finner förvaltningsrätten att 2010 års uppgifter ska ligga till grund för uppskattningen av inträffade avbrott.

Kristinehamns Elnät AB har utifrån 2010 års uppgifter om inträffade avbrott beräknat respektive kvalitetsindikator. Utifrån de nyckeltal för driftavbrott Kristinehamns Elnät AB lämnat bedömer förvaltningsrätten att kvalitetsindikatorerna är korrekt beräknade. Energimarknadsinspektionen har heller inte invänt mot beräkningen som sådan. Kristinehamns Elnät AB:s överklagande ska därmed bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Denna dom kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (DV 3109/1D).

Ronny Idstrand

Tomas Fredén

I avgörandet har rådmännen Ronny Idstrand (ordförande) och Tomas Fredén samt nämndemännen Gun Axelsson, Lena Berglert, Conny Jakobsson och Pernilla Claar Johansson deltagit.

Föredragande har varit Sandra Bergström, Elin Stom, Mari Upphagen och Marie Wickström.

AD 21

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LINKÖPING	
2011-12-05	
Mål nr.	8029-11
Aktbil.	3

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LINKÖPING	
Enhet 1	

INKOM:	2011-12-05
MÅLNR:	8029-11
AKTBIL:	3

Fastställande av intäktsram enligt 5 kap. ellagen (1997:857)

Beslut

1. Energimarknadsinspektionen (EI) fastställer intäktsramen för Kristinehamns Elnät AB 556526-5195 avseende redovisningsenheten REL00098 till högst 259 332 tkr för tillsynsperioden 2012-2015 i 2010 års prisnivå.

Intäktsramen kommer efter tillsynsperioden att justeras för vart och ett av åren i perioden med följande faktorprisindex genom att

- kapitalbasens nuanskaffningsvärde räknas om med faktorprisindex (FPI) för byggnader¹ och
- den löpande påverkbara kostnaden räknas om med faktorprisindex (FPI) för elnätsföretag – lokalnät avseende löpande påverkbara kostnader².

Efter tillsynsperioden ska det faktiska utfallet avseende investeringar och utrangeringar jämföras med prognosen för investeringar och utrangeringar i kapitalbasen. Vidare ska den löpande opåverkbara kostnaden jämföras med det faktiska utfallet. Om det faktiska utfallet i dessa delar avviker från prognoserna kan intäktsramen komma att omprövas.

2. EI fastställer normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator för tillsynsperioden till följande nivåer.

- Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIDI) 4,50 min
- Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIDI) 19,00 min
- Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIFI) 0,03 st
- Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIFI) 0,31 st

Efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i

¹ Framtaget av SCB, se bilaga 5.

² Framtaget av SCB, se bilaga 6.

nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamhet vid fastställande av en intäktsram. Därvid kan intäktsramen komma att omprövas.

3. Beslutet gäller omedelbart.

Redogörelse för ärendet

Yrkanden m.m.

Kristinehamns Elnät AB 556526-5195, fortsättningsvis benämnt företaget, bedriver nätverksamhet i Kristinehamns kommun och antalet uttagspunkter är 10 652 (år 2010). Företaget har ett ledningsnät med cirka 91 meter ledning/uttagspunkt. I ansökan som inkom till EI den 31 mars 2011 samt i kompletterande inlagor 18 april, 20 april, 13 maj samt 9 juni 2011 yrkar företaget att EI fastställer intäktsramen för tillsynsperioden 2012-2015 till 345 224 tkr. Den yrkade intäktsramen omfattar redovisningsenheten REL00098 med de nätkoncessioner som anges i bilaga 1.

Företagets uppgifter till grund för bedömning av en skälig intäktsram

Företaget har till grund för sin ansökan om intäktsram haft att redovisa de uppgifter som följer av EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek. Av regeringens proposition 2008/09:141 s. 34 anges i avsnitt 5.2.2 att en nätinnehavare ska lämna in ett förslag till intäktsram till nätmyndigheten tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget. Det medför visserligen en ökad administrativ börda för företagen, men det förenklar processen om nätföretagen lämnar in inte bara relevanta uppgifter om sin verksamhet, utan också ett motiverat förslag till intäktsram baserat på de krav som ellagen ställer. Det kan förutsättas att nätkoncessionshavarna utarbetar underlag för en egen bedömning av vad som är en rimlig intäktsram. Fördelen är att myndigheten får besked om vilka grunder nätföretaget har för sin bedömning och

Företaget har som motiv till föreslagen intäktsram i kompletterande inlaga angivit att de avser att utnyttja det utrymme av den beslutade intäktsramen som är motiverat och nödvändigt för att bedriva en god elnätsverksamhet, säkerställa och förbättra elnätets kvalitet för fortsatt trygga elleveranser och för att uppfylla gällande krav och regelverk på ett affärsmässigt sätt.

Företaget har härutöver i huvudsak redovisat nedan angivna uppgifter om kapitalkostnader, löpande kostnader och uppgifter om kvaliteten.

Kapitalkostnader

Anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen per den 31 december 2010, uppgår till ett sammanlagt nuanskaffningsvärde om 675 097 tkr³, se bilaga 1 tabell 1. Anläggningstillgångar som motsvarar 98,4 procent av det totala nuanskaffningsvärdet har redovisats

³ Det föreligger en avrundningsdifferens på 1 tkr (675 097 tkr – 675 096 tkr) i förhållande till bilaga 7 tabell 1.

till normvärde. Företaget har redovisat resterande anläggningstillgångar till annat skäligt värde då normvärde saknas för dessa tillgångar.

IT-system har värderats enligt omräkning av den årliga licenskostnaden som motsvarar 20 % av anskaffningsvärdet (engångslicens) plus en projektkostnad.

Mätare klass 2 och Hsp-mätare har värderats i enlighet med EBR KLG 1:10.

Under åren 2006-2009 har företaget hyrt transformator R-NR-T-2-6 25 MVA.

Anläggningsdelen har köpts år 2010 och har redovisats som en anläggningsdel i kapitalbasen.

Vissa investeringar och utrangeringar av anläggningstillgångar kommer att genomföras under perioden. Förändringarna i nuanskaffningsvärdet för dessa investeringar och utrangeringar under perioden återges per halvår i bilaga 1 tabell 2 och tabell 3. Företaget avser investera i anläggningar till ett totalt nuanskaffningsvärde om 22 966 tkr och utrangera anläggningar till ett totalt nuanskaffningsvärde om 11 501 tkr under perioden.

Den ansökta intäktsramen bygger på EI:s angivna kalkylränta. Företagets ansökan förutsätter att intäktsramen justeras i motsvarande grad om EI bedömer att kalkylräntan ska vara högre eller lägre än den av EI angivna på 5 procent. Företaget har beräknat kapitalkostnaden (avskrivningar, räntor och avkastning) till 167 527 tkr för tillsynsperioden.

Löpande kostnader

Företaget har angett att de yrkar på löpande kostnader (påverkbara och opåverkbara) för åren 2012-2015 på 177 697 tkr.

Företaget har i enlighet med 5 kap. 10 – 13 §§ EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) redovisat löpande påverkbara kostnader för 2006-2009. Dessa kostnader återfinns i bilaga 1 tabell 4, 5 och 7. Med påverkbara kostnader avses kostnader som inte definieras som opåverkbara, exempelvis kostnader för drift och underhåll, kundspecifika kostnader såsom kostnader för mätning, beräkning och rapportering.

Samtliga kostnader som räknats om från löpande till kapitalkostnad har reducerat de historiska löpande kostnaderna med motsvarande belopp.

Avskrivningskostnaden för kontorsbyggnader, mark, maskiner för produktion, fordon, inventarier och datorer har omfördelats från kapitalkostnader till löpande påverkbara kostnader med 833 tkr för år 2006, 824 tkr för år 2007, 863 tkr för år 2008 och 930 tkr för år 2009.

Under tidsperioden 2006-2009 har drift- och underhållsarbetet stått tillbaka för de stora investeringarna i samband med mätarreformen och satsningar på att säkra elnätet. En lägre nivå på drift- och underhållsarbetet är möjlig under en begränsad tid vid förnyelse av anläggningsdelar. Den långsiktiga nivån måste dock vara anpassad till hela anläggningens behov. Medelvärde för drift- och underhållsarbetet under perioden 2006-

2009 har varit 74 % av den nivå som bedöms nödvändig för ett långsiktigt drift- och underhållsarbete.

Företaget yrkar med anledning av ovanstående att löpande kostnader ska ökas med 1 200 tkr per år motsvarande 4 800 tkr för tillsynsperioden 2012-2015. Yrkandet ingår i beloppet 177 697 tkr.

I årsrapporten för år 2009 har företaget under posten övriga rörelsekostnader rapporterat 29 853 tkr. 29 244 tkr av dessa avser en extraordinär kostnad för nedskrivning av anläggningstillgångar. Det korrekta redovisade värdet under övriga rörelsekostnader ska därför vara 609 tkr och hänsyn till detta har tagits i det yrkade beloppet på 177 697 tkr.

Yrkandet gäller under förutsättning att ränta på kapital som inte ingår i kapitalbasen uppgår till 4,83 procent. EI har i ett nyhetsbrev daterat den 10 februari 2011 angivit att neutraliseringsräntan ska vara 4,83 %. Om någon av parametrarna förändras kommer företaget yrka på en justering av begärd intäktsram.

Företaget har prognostiserat sina löpande opåverkbara kostnader för tillsynsperioden till 102 280 tkr, (bilaga 1 tabell 8). Med opåverkbara kostnader avses kostnader för nätförluster (fördelat på inköp och egen produktion), abonnemang till överliggande och angränsande nät och ersättning till vissa producenter enligt 3 kap. 15 § ellagen samt myndighetsavgifter enligt förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet.

Företaget har vid prognosen av kostnaden för överliggande nät indexerat abonnemangskostnaden med 7,7 % årligen motsvarande den ökning som skedde mellan åren 2010-2011. Kostnaden har därmed prognosticerats till 17 569 tkr för år 2012, 18 936 tkr för år 2013, 20 409 tkr för år 2014 och 21 998 för år 2015.

Företaget accepterar EI:s förslag till prognos över kostnader för nätförluster och myndighetsavgifter.

Övrigt utredningsunderlag i ärendet

Kvaliteten i sättet att bedriva nätverksamheten

Företagets uppgifter om avbrott i överföringen av el för åren 2006-2009 återges i bilaga 2.

Företaget har anfört att när det gäller kvalitetsbedömningen och fastställandet av normnivån som ska göras i beslutet bör det beaktas att avbrottsrapporteringen för åren 2006-2009 varit mycket bristfällig. En skärpning av rutinerna har resulterat i en avsevärd förbättring. Företaget anser att 2010 års statistik är tillförlitlig och yrkar därför att avbrottsstatistiken för år 2010 ska ligga till grund för EI:s mätning av kvaliteten.

Intäkter i nätverksamheten

Intäkterna för perioden 2006-2009 uppgick totalt till 202 232 tkr enligt årsrapporterna för nämnda år.⁴

Tabell 1 Totala intäkter

	2006	2007	2008	2009	Summa
Totala intäkter tkr	48 558	49 454	50 307	53 913	202 232

Sammanfattning av yrkad intäktsram

I tabell 2 redovisas en sammanställning av företagets yrkade intäktsram samt redovisade kostnader (tkr).

Tabell 2 Företagets yrkande

	Summa
Kapitalkostnader (tkr)	167 527
Löpande kostnader ⁵ (tkr)	177 697
Summa kapitalkostnader och löpande kostnader (tkr)	345 224
Yrkad intäktsram för hela perioden (tkr)	345 224

Aktuella regler

Allmänna bestämmelser

I 1 kap. 4 § ellagen (1997:857) definieras vad som avses med **nätverksamhet**. Med det förstås att ställa elektriska starkströmsledningar till förfogande för överföring av el. Till nätverksamhet hör också projektering, byggande och underhåll av ledningar, ställverk och transformatorstationer, anslutning av elektriska anläggningar, mätning och beräkning av överförd effekt och energi samt annan verksamhet som behövs för att överföra el på det elektriska nätet.

Med **intäktsram** avses enligt 1 kap. 5 a § ellagen de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod.

⁴ Intäkterna hämtats från följande poster i årsrapporterna: RR7101, RR7102, RR7103, RR7111, RR7113, RR71150. Övriga intäkter enligt not RR 2006-2009. I de fall flera redovisningsenheten består av sammanslagna redovisningsenheter under perioden 2006-2009 har posterna i årsrapporterna också summerats i detta avseende.

⁵ I beloppet ingår yrkat belopp på 4 800 tkr och korrigeringen på - 29 244 tkr.

5 kap. ellagen innehåller bestämmelser om nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten och om skälighetsbedömningen av dessa intäkter. Av bestämmelserna framgår bl.a. följande.

En intäktsram ska enligt 1 § första stycket fastställas i förväg för varje tillsynsperiod som ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (4 §).

Vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavarens intäkter från ett ledningsnät inom ett område ska intäktsramen fastställas för varje område för sig och vad gäller intäkter från en regionledning, för nätkoncessionshavarens samtliga regionledningar i hela landet (22 och 23 §§). Om nätmyndigheten enligt 3 kap. 3 § ellagen har medgivit att flera nätkoncessionsområden för område får redovisas samlat, ska dock dessa vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område (22 § andra stycket).

Av beslutet om fastställande av intäktsram ska det framgå vilka uppgifter och metoder som har använts vid fastställandet av ramen (3 § andra stycket). Ett sådant beslut gäller utan hinder av att det överklagas, d.v.s. det gäller omedelbart (19 §).

Vid beräkningen av intäktsramens storlek är utgångspunkten (6 §), att ramen ska täcka **skäliga kostnader** för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig **avkastning** på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas).

När intäktsramen bestäms ska även hänsyn tas till **kvaliteten** i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten (7 §). En sådan bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen. Vid denna bedömning ska ett avbrott i överföringen av el beaktas i den utsträckning avbrottet inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen.

Det följer av 5 kap. 7 § tredje stycket ellagen jämfört med 15 § förordningen (2010:304) om fastställande av intäktsram enligt ellagen (kapitalbasförordningen) att EI har bemyndigats att meddela föreskrifter om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten enligt 5 kap. 7 § ellagen. Sådana föreskrifter har EI meddelat enligt EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram. Föreskrifterna trädde i kraft den 1 april 2011.

Med **skäliga kostnader** i nätverksamheten avses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kostnad för avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen ska dock inte anses vara en skälig kostnad (8 §).

Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden (9 §).

En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen, om det skulle vara oskäligt mot nätkoncessionshavaren att bortse från tillgången.

I **kapitalbasförordningen** finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar (3 §), vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen (7 §) och om värdering av anläggningstillgångar (9 – 11 §§) samt om förändring i prisläget (12 §). En anläggningstillgång ska ingå (7 §) i kapitalbasen från det halvårsskifte som följer på den tidpunkt då den börjat användas. Tillgången ska inte ingå i kapitalbasen från det halvårsskifte som infaller närmast efter den tidpunkt då den slutat användas.

Bestämmelser avseende vilka uppgifter som ska redovisas

EI har enligt 16 § 1 kapitalbasförordningen bemyndigats att meddela närmare föreskrifter om skyldigheten för en nätkoncessionshavare att lämna förslag till intäktsram och att lämna uppgifter enligt 5 kap. 2 § ellagen. EI har med stöd av detta bemyndigande meddelat föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek vilka trädde i kraft den 15 oktober 2010. Föreskrifterna innehåller bl.a. bestämmelser om när en intäktsram senast ska lämnas och vilka närmare uppgifter som ska redovisas.

Bestämmelser avseende avstämning efter tillsynsperiodens slut

Efter tillsynsperiodens slut ska nätmyndigheten (EI) göra en avstämning av det faktiska utfallet under perioden. Det följer av 5 kap. 13 § jämfört med 5 kap. 14 § ellagen att EI i vissa fall ska ompröva intäktsramen och för att kunna göra den bedömningen ska myndigheten kontrollera om de antaganden som legat till grund för fastställelsebeslutet överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden.

I 7 kap. 1-5 §§ enligt de ovan nämnda föreskrifterna om redovisning av uppgifter finns närmare bestämmelser om när uppgifterna för avstämning senast ska lämnas (31 mars efter tillsynsperiodens slut) och vilka uppgifter som då ska lämnas till EI.

Energimarknadsinspektionens bedömning

Allmänt om prövningen av en yrkad intäktsram

EI ska fastställa en intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015 och har att ta ställning till om den av företaget yrkade intäktsramen är skälig.

Vid skälighetsbedömningen av den yrkade intäktsramen har EI dels att beakta kundernas intresse av låga och stabila tariffer och dels att intäktsramen ska vara tillräcklig för att täcka företagets skäliga kostnader och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten. Intäktsramen ska även säkerställa att företagen kan hålla en hög leveranssäkerhet och att de kan genomföra nödvändiga investeringar för att bibehålla nätets kapacitet och vid behov bygga ut det befintliga nätet.

Av förarbetena framgår i denna del bl.a. följande. Vid skälighetsbedömningen ska kundernas behov av låga och stabila elnätstariffer beaktas (prop. 2008/09:141 s. 22). Det

har inte framkommit skäl att frånga den grundprincip för skälighetsbedömningen som anges i nuvarande 4 kap. 1 § första stycket ellagen. Nättarifferna ska således även i fortsättningen vara utformade så att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten (prop. 2008/09:141 s 58). De kostnader som avses är i huvudsak kostnader för kapital samt löpande rörliga och fasta kostnader i nätverksamheten. En förutsättning för att nätverksamheten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt är att nätföretagen har rätt till en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten. En rimlig avkastning motsvarar den avkastning som fordras för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk kunna attrahera kapital för investeringar (a. prop. s. 60 – 61). Såväl den gällande som den föreslagna regleringen syftar till att nätföretagens verksamhet ska bedrivas effektivt till låga kostnader. Regleringen ska syfta till att säkerställa att kunden får betala ett skäligt pris för nättjänsten. Vidare ska regleringen bidra till att ge kunderna en långsiktig leveranssäkerhet och trygga den svenska elförsörjningen. Nätföretagen ska också få stabila och långsiktiga villkor för sin nätverksamhet. Ytterligare ett viktigt mål med regleringen är att den ska understödja utvecklingen av en väl fungerande elmarknad (a. prop. s. 58).

EI:s metod för att pröva skäligheten i den yrkade intäktsramen

För att pröva de yrkade intäktsramarna har EI tagit fram en schablonmetod som beräknar den intäkt som ett företag långsiktigt behöver för att säkerställa att driften sker med en hög leveranssäkerhet och som ger utrymme för att nödvändiga investeringar kan genomföras. För att säkerställa att samtliga företag behandlas lika är schablonmetodens beräkning frikopplad från företagets bokförda kostnader. Den beräknade intäkten bygger istället på antaganden om vad ett rimligt effektivt företag bör ha för kostnadstäckning och avkastning under tillsynsperioden. EI har härvid bedömt att en rimlig avkastning erhålls med en real kalkylränta före skatt om 5,2 procent. En mer ingående beskrivning av EI:s bedömning av rimlig kalkylränta återfinns i bilaga 3. När det sedan gäller kapitalkostnaderna som beräknas med schablonmetoden skiljer sig dessa i de allra flesta fall från företagets bokföringsmässiga avskrivningar och finansiella kostnader samt avkastningskrav i verksamheten. Det beror på att EI anser att kapitalkostnaderna ska ge en långsiktig och stabil utveckling av nätavgifterna genom att de fördelas jämnt över anläggningarnas livslängd för att på så sätt säkerställa att intäkterna fördelas jämnt över tiden. Schablonmetoden tar inte heller hänsyn till hur företagen historiskt har fått kostnadstäckning för sina kostnader för att driva elnätet. Det innebär att skillnaden mellan företagets faktiska intäkter i dagsläget och den långsiktigt stabila intäkt som beräknas med schablonmetoden kan komma att behöva utjämnas för att säkerställa att kravet på att kunderna ska ha låga och stabila tariffer beaktas fullt ut.

Den teoretiska grunden för beräkningsmetoderna beskrivs bl.a. i EI:s rapport EI R2009:9 Förhandsreglering av elnätstariffer - principiella val i viktiga frågor och rapport EI R2010:24 Förhandsprövning av elnätstariffer – slutrapport inför första tillsynsperioden 2012-2015. För en kortfattad information om metoden, se bilaga 4.

EI:s bedömning av den yrkade intäktsramen

För att EI ska kunna beräkna en intäkt med schablonmetoden har EI begärt in de uppgifter som framgår av föreskrifterna EIFS 2010:6. Företaget har lämnat de begärda uppgifterna.

EI har utifrån detta underlag beräknat intäkten med schablonmetoden (för detaljerade formler samt beräkningar se bilaga 4 och 7) och funnit att en långsiktig godtagbar högsta intäktsram uppgår till 343 892 tkr i 2010 års prisnivå.

Tabell 3 Underlag för bedömning av den yrkade intäktsramen

		Tkr
Kapitalkostnad		171 857
Löpande kostnader		
	Opåverkbara kostnader	102 280
	Påverkbara kostnader	69755
Beräknad intäktsram med schablonmetoden		343 892
Yrkad intäktsram		345 224
Intäkter 2006-2009 i 2010 års prisnivå		217 051

Kapitalkostnaden har beräknats utifrån en ingående kapitalbas på 675 097 tkr⁶ och med hänsyn till den investerings- och utrangeringsplan som företaget redovisat i sin ansökan, se bilaga 1.

EI bedömer att en real kalkylränta före skatt på 5,2 procent⁷ är skälig, samt att avskrivningstiderna ska vara 40 respektive 10 år i enlighet med vad som redovisats i bilaga 4. Företaget har vid rapporteringen utgått från den kalkylränta som EI angivit som en preliminär kalkylränta. Företaget har angivit att de förutsätter att deras ränta korrigeras för det fall att den kalkylränta som slutligen fastställs avviker från den preliminära. Vid beräkningen enligt schablonmetoden utgår EI från den fastställda räntan på 5,2 %. Då företagets intäktsram fastställs har därmed hänsyn tagits till den högre kalkylräntan. EI har därför beräknat kapitalkostnaden till 171 857 tkr. En detaljerad redovisning av beräkningen av kapitalkostnaden för företaget framgår av bilaga 7.

Den löpande opåverkbara kostnaden har beräknats i enlighet med den prognos företaget har redovisat till EI. En detaljerad redovisning av beräkningen av den opåverkbara kostnaden för företaget framgår av bilaga 7.

EI har i schablonmetoden beräknat de löpande påverkbara kostnaderna till 98 278 tkr. Företaget anser att de löpande påverkbara kostnaderna ska öka med totalt 4 800 tkr för

⁶ Det föreligger en avrundningsdifferens på 1 tkr (675 097 tkr – 675 096 tkr) i förhållande till bilaga 7 tabell 1.

⁷ Motivering till vald kalkylränta framgår i bilaga 3.

tillsynsperioden 2012-2015. EI:s schablonmetod innebär en förenkling och enligt 5 kap 8 § ellagen framgår att som skäligen kostnader för att bedriva nätverksamheten ska anses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Detta innebär att det inte nödvändigtvis är företagets egna löpande kostnader som ska ligga till grund för intäktsramen. På grund av de förenklingar som ligger i metoden kan inte den yrkade ökningen av löpande kostnader bifallas. De skäl företaget anfört för att beräkna de påverkbara löpande kostnaderna till ett högre belopp är därmed inte sådana att EI bedömer att de kan ligga till grund för bedömningen av intäktsramen.

Företaget har vidare angivit att de löpande påverkbara kostnaderna ska minska med 29 244 tkr för år 2009 pga. en felredovisning i årsrapporten. EI anser att det saknas skäl att ifrågasätta korrigeringen av felredovisningen. De löpande påverkbara kostnaderna har därför efter korrigeringen beräknats till 69 755 tkr, se bilaga 7 tabell 3.

Företagets yrkade intäktsram om 345 224 tkr överstiger den av EI beräknade långsiktiga högsta godtagbara intäktsramen med 1 332 tkr (345 224 tkr – 343 892 tkr). Vid skälighetsbedömningen ska EI beakta kundernas rätt till låga och stabila tariffer. Detta innebär att kunderna inte ska få omotiverat stora avgiftsförändringar från ett år till ett annat. Hur stora förändringar som kan tillåtas i det enskilda fallet måste bedömas utifrån företagets nuvarande intäktsnivå.

Företagets intäkter för åren 2006-2009 uppgår till 217 051 tkr i 2010 års prisnivå. En beräknad långsiktigt godtagbar intäktsram enligt schablonmetoden i 2010 års prisnivå är därmed 126 840 tkr⁸ (343 892 tkr – 217 051 tkr) högre än för fyraårsperioden 2006-2009. En avgiftshöjning med detta belopp är inte förenligt med kravet på låga och stabila tariffer och en utjämning över tid är därför nödvändig.

För att säkerställa att avgifterna inte höjs oskäligt mycket från år till år bedömer EI att utjämningen måste ske under fyra tillsynsperioder, dvs. 16 år. Då EI:s beräkningar utgår från företagets intäkter för 2006-2009 (i 2010 års prisnivå), måste utjämningen även omfatta åren 2010 och 2011. Utjämningen kommer därför att ske över 18 år (16+2). Med hänsyn härtill kan intäkterna för tillsynsperioden 2012-2015 därför endast tillåtas att öka med högst 6/18 av 126 840 tkr. Dessa sex artondelar (6/18) motsvaras av ett belopp på 42 280 tkr och ger företaget en högsta tillåten intäktsram för 2012-2015 om totalt 259 332 tkr⁹ (217 051 tkr + 42 280 tkr) mot yrkade 345 224 tkr. Företagets yrkade

⁸ Den beräknade intäktsramen enligt schablonmetoden och företagets intäkter för åren 2006-2009 anges i tkr. Då EI enligt sin metod beräknar dessa sker detta emellertid i kr. Detta medför i vissa fall att en avrundningsdifferens kan uppstå då dessa subtraheras i kr men anges i tkr. I detta fall föreligger en avrundningsdifferens på 1 tkr (126 841 tkr – 126 840 tkr).

⁹ Beloppen anges i tkr. Då EI enligt sin metod beräknar dessa sker detta emellertid i kr. Detta medför i vissa fall att en avrundningsdifferens kan uppstå då dessa summeras i kr men anges i tkr. I detta fall föreligger en avrundningsdifferens på 1 tkr (259 332 tkr – 259 331 tkr).

intäktsram ska därför sättas ned med 85 892 tkr (345 224 tkr – 259 332 tkr) och fastställas till 259 332 tkr för tillsynsperioden.

Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten

EI ska vid beräkning av en skälig intäktsram också bestämma vad som är en rimlig kvalitet på leveranssäkerheten enligt 5 kap. 7 § ellagen.

EI har med stöd av bemyndigande, utarbetat föreskrifter (EIFS 2011:1), för bedömning av kvalitetsnivån i nätverksamheten såsom redovisats ovan under rubriken Aktuella regler. Innebörden i dessa föreskrifter är att EI vid fastställande av en intäktsram också fastställer normnivån på kvaliteten för tillsynsperioden. Mer om hur kvaliteten i nätverksamheten ska bedömas beskrivs i EI:s rapport EI R2010:08 Kvalitetsbedömning av elnät vid förhandsreglering.

Enligt 4 kap. 1 § EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) - kvalitetsföreskriften ska bedömningen av normnivån på kvaliteten för tillsynsperioden fastställas enligt 3 och 6 §§ samma kapitel. Bedömningen sker utifrån uppgifter om de avbrott som inträffat under de fyra kalenderår som infaller två år innan en tillsynsperiod börjar. Om det helt eller delvis saknas uppgift om inträffade avbrott eller om det föreligger synnerliga skäl får uppgifter om inträffade avbrott i stället uppskattas efter vad som är skäligt i det enskilda fallet. För den första tillsynsperioden omfattar således perioden åren 2006-2009.

De omständigheter som företaget åberopat till att avvika från detta är att avbrottsstatistiken från dessa år är mycket bristfällig. Företaget anser istället att 2010 års avbrottsrapportering ska ligga till grund för kvalitetsbedömningen. Företaget har inte visat att avbrottsrapporteringen varit felaktig. Det har inte heller konstaterats att synnerliga skäl föreligger. Normnivån ska därför fastställas efter faktiskt utfall under perioden 2006-2009 enligt vad som framgår nedan.

EI har beräknat normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator som anges i föreskrifterna och de allmänna råden EIFS 2011:1 för tillsynsperioden till följande nivåer.

Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIDI) 4,50 min

Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIDI) 19,00 min

Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (SAIFI) 0,03 st

Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (SAIFI) 0,31 st

Normnivån är beräknad på det sätt som anges i nämnda föreskrifter utifrån de avbrottsdata som företaget redovisat och som återfinns i bilaga 2.

Angående avstämning efter tillsynsperiodens slut se nedan under rubriken Kvaliteten i nätverksamheten efter tillsynsperiodens slut.

Avstämning efter tillsynsperiodens slut

Allmänt

Efter tillsynsperiodens slut gör EI en avstämning mellan de antaganden och förutsättningar som legat till grund för den fastställda intäktsramen enligt detta beslut. I EI:s tillsyn ingår också att göra en jämförelse mellan företagets samlade, faktiska intäkter och den fastställda intäktsramen (Prop. 2008/09:141. s.40 f och s.108).

Den fastställda intäktsramen förutsätter att det faktiska utfallet avseende kapitalbasens investeringar och utrangeringar ska jämföras med den prognos företaget gjort. Detsamma gäller för den löpande opåverkbara kostnaden. Prognosen ska jämföras med det faktiska utfallet. För det fall det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa ska EI ompröva intäktsramen (5 kap. 13 och 14 §§ ellagen).

I EI:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) finns närmare bestämmelser om när (senast 31 mars året efter tillsynsperiodens slut) och vilka uppgifter företaget ska lämna för att EI ska kunna göra denna avstämning.

Automatisk justering av intäktsramen

Intäktsramen fastställs i 2010 års prisnivå. I samband med att avstämning görs efter tillsynsperiodens slut på sätt som redovisats i föregående avsnitt, kommer EI att räkna om den beslutade intäktsramen för vart och ett av åren med vissa kostnadsprisindex. Dessa är faktorprisindex för byggnader avseende kapitalkostnaden och faktorprisindex för elnätverksamhet avseende den löpande påverkbara kostnaden enligt vad som anges i punkten 1 a och b i beslutet.

Kvaliteten i nätverksamheten efter tillsynsperiodens slut

I detta beslut om intäktsram har EI som ovan redovisats angett normnivån på kvaliteten. Efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamhet vid fastställande av en intäktsram (EIFS 2011:1).

Avstämning av intäkterna för tillsynsperioden mot intäktsramen

Om det visar sig att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten under perioden avviker från den fastställda intäktsramen, kan ramen för påföljande tillsynsperiod komma att minska respektive öka med det avvikande beloppet. I vissa fall tillkommer dessutom ett överdebiteringstillägg. Detta följer av 5 kap. 20 och 21 §§ ellagen.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ska intäktsramen för företaget avseende redovisningsenheten REL00098 uppgå till 259 332 tkr för tillsynsperioden 2012-2015 i 2010 års prisnivå och på sätt som närmare anges i beslutet enligt punkten 1.

Summa beräknad intäktsram enligt schablonmetoden	343 892
Historisk intäkt 2006-2009 uppräknat till 2010 års prisnivå	217 051
Skillnad mellan historisk och beräknad intäkt	126 840
6 / 18 av skillnaden	42 280
Beslutad intäktsram 2012 - 2015	259 332

Därtill ska normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för varje år i tillsynsperioden anges till nivåerna på kvalitetsindikatorerna som närmare framgår av punkten 2.

Enligt 5 kap 19 § ellagen gäller detta beslut utan hinder av att det överklagas.

Hur man överklagar, se bilaga 8.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Yvonne Fredriksson. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit ställföreträdande generaldirektör Tony Rosten, chefsjurist Göran Morén, tillförordnade avdelningschefen Linda Werther samt företagsekonom Marie-Louise Eriksson, föredragande.

Yvonne Fredriksson

Marie-Louise Eriksson

Bilagor till beslutet

- 1 Företagets ansökan om intäktsram
- 2 Brev med uppgifter om avbrott för perioden 2006-2009
- 3 Kalkylränta i elnätsverksamhet, Energimarknadsinspektionen
- 4 Metod för beräkning av intäktsram, formler samt kortfattad beskrivning
- 5 Faktorprisindex för byggnader (SCB)
- 6 Faktorprisindex för elnätsverksamhet lokalnät (SCB)
- 7 Beräknad intäktsram
- 8 Hur man överklagar
- 9 Ursprunglig beräkning av löpande påverkbara kostnader
- 10 Omräkning av löpande påverkbara kostnader

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.